

15. Со съществената си съдба и съдбата на човечеството

Комично у култури срба и бугара / Комичното в културата на сърби и българи. Авторски колектив. Универзитет у Ниш.

Филозофски факултет. Ниш, 2005, 190 с.

Сборникът с научни статии, посветени на комичното в сръбската и българската култура, е резултат на съвместен научен проект между университетите във Велико Търново и Ниш. Темата за комичното е представена в 14 публикации, обогатени с нови тълкувания и разбирания на този неизчерпаем феномен в историята на човечеството.

Обект на изследване са различни прояви на комичното и езиковите средства на изразяването им. Сред един от източниците на комичното се сочи оказионалното словотворчество, застъпено в анекdotите. Как се постига смешното в анекдотичния текст и каква е ключовата роля на оказионализмите в него, разкрива В. Бонжолова в статията си *Оказионалното словотворчество в анекдотите като източник на комизъм* (с. 7–17). За постигане на смешното при създаването и интерпретирането на вица от голямо значение са използваните комуникативни стратегии. На тази тема е посветена статията на Д. Генова *Комуникативни стратегии при разказването на вицове* (35–43). Предмет на анализ са и други средства за постигане на комичното, напр. стилизацията или езиковата игра (в статиите на М. Илиева *Стилизацията в услуга на комичното*, с. 49–56, и И. Ликоманова – *Езиковата игра в съвременната комуникация*, с. 75–84); вербалната комичност (И. Цветковић – *Вербална комика у Стерцијним комедијама*), степените на комичното (Н. Богдановић – *Комика између осмеха и подсмеха*).

Друга част от публикациите интерпретират онези гранични ситуации, в които комичното и тъжното се докосват, за да напомнят за карнавалното начало като част от балканския хронотоп и елемент на народната смехова култура, така добре представено в творчеството на български и сръбски писатели (вж. Хр. Бонжолов – *Да се смееш ли, да плачеш ли? .... Трагичното като комично в разказите на Чудомир*; Милентије Ђорђевич – *Санда Аризан Витез Тужнаго лица. Комично и трагикомично у Ивановићевом роману Аризани*). Комичното като присъствие в комедийните концепции на автори като Бр. Нушић, Л. Недић е предмет на анализ в статиите на Г. Миленковић „*Милан Миличевић“ Лубомира Недића: критичка свест и феномени комичног* (с. 85–114) и Г. Максимович *Комедиографски поступак Бранислава Нушића* (с. 115–140).

Комичните лица на народните разказвачи Хитър Петър и Настрадин Ходжа са разкрити в статиите на Р. Радев *Хитър Петър – възможният невъзможен еротичен герой* (с. 141–158) и М. Йовановић *Настрадин Ходжа – комични лик народних приповедака* (с. 57–66). На присъствието на

смеха в българската фразеология се спира Д. Константинова (с. 67–74).

На въпроси, свързани с изкуството на превода на хумористични и сатирични произведения, е посветена статията на Г. Савов *Превођење хумора и сатире – уметнички и лингвистически проблем* (с. 159–168).

Сборникът представя научната продукция на две водещи славистични звена в България и Сърбия и отразява тяхното плодотворно сътрудничество.

Диана Иванова

Slavic Network, или изучаване на славянски езици по интернет <http://www.slavic-net.org/>

Славянските езици винаги са били част от европейския езиков атлас, а и не само от него. Идеята за обединена Европа насочи вниманието и към малко игнорираните в последните години славянски езици. Реализацията на подпрограмата Slavic Network – Езикова и културна интеграция – в рамките на програмата „Сократ Лингва 1“ е дело на шест университета: Шльонския университет в Катовице, Оломоуцкия университет „Фр. Палацки“, университета „Ян А. Коменски“ в Брatisлава, университета в Любляна, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, университета „Мартин Лутер“ в Хале и едно радио (Българското национално радио – програма „Христо Ботев“). Главните цели на проекта според авторите му са да привлече вниманието на хората, проявяващи интерес към славянските и неславянските страни, към изучаването на славянски езици (полски, чешки, словашки, словенски и български) и да покаже сходствата и различията в езиците и културите на съответните страни. Естествено възниква въпросът защо не са включени всички славянски езици. Подбрани са езиците на славянските страни, които са вече част от Европейския съюз, и на най-новата членка – България.

С напредването в усъвършенстването на новите технологии изучаването на чужд език постепенно излиза от традиционните учебни рамки, но не престава да бъде същински приоритет на образователните институции. Необходимостта от по-голяма практическа насоченост в обучението по чужд език налага появата на такъв тип мултимедийни продукти. Проектът събира на обща интернет страница сравними модули (диалози, подбрани текстове), отразяващи езиковата и културната специфика на петте страни, участнички в проекта. Представени са основни езикови ситуации, съобразени с реалиите на всеки един език, а освен това към част от текстовете са на разположение и аудиоверсии от носители на съответния език. Основните теми са разработени в модули и засягат различни области: поздрави и формули за учтивост, документи, пазаруване, транспорт, хранене, услуги, поща, срещи, хотел, здраве. Разработени са типични за отделните държави ситуации, като са включени помощни текстове от съответната